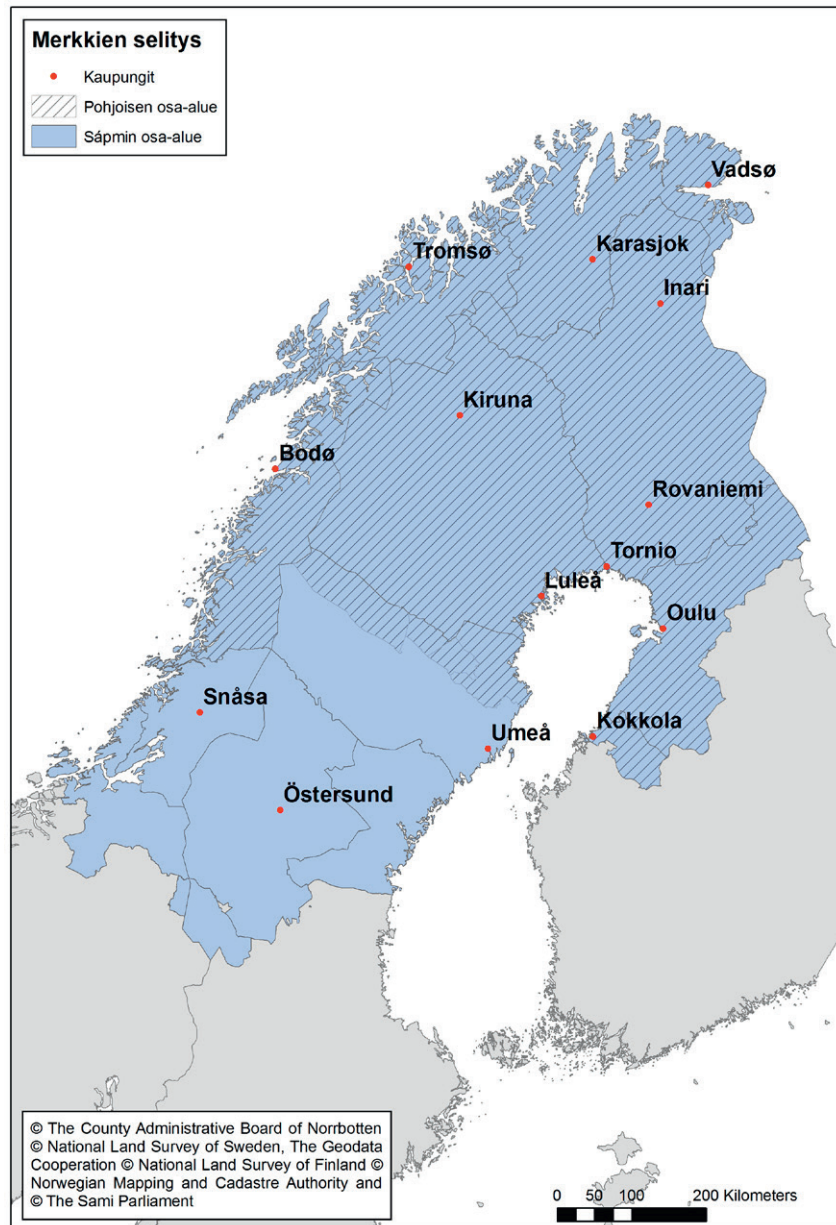

Rajattomat tarinat

Interreg V A Pohjoinen on EU:n rahoittama rajat ylittävä ohjelma. Vuosina 2014–2020 ohjelman budjetti on 39 miljoonaa euroa EU-rahoitusta, 8 miljoonaa euroa IR-rahoitusta sekä noin 29 miljoonaa euroa vastinrahoitusta. Ohjelma kattaa Pohjois-Ruotsin, -Suomen, -Norjan ja Sápmin.

Ohjelma voi rahoittaa rajat ylittäviä hankkeita, jotka käsittelevät tutkimusta ja innovointia, yrittäjyyttä, kulttuuria ja ympäristöä sekä yhteisiä työmarkkinoita. Alueella on ollut vastaavia rajat ylittävän yhteistoiminnan Interreg-ohjelmia vuodesta 1995, ja nykyinen ohjelma on järjestyksessä neljäs.

Tutkimus ja innovointi

LiveNord

LiveNord-hanke kokoaa, kansantajuistaa ja visualisoi erilaisia raja-alueita koskevia tietoja parantaakseen yleisön rajat ylittävää toimintaa koskevia tietoja. Hanketulokset aiotaan esitellä näyttelyasemalla interaktiivisena ja digitaalisena kosketusnäyttönä, jotka asetetaan Suomen, Norjan ja Ruotsin pohjoisissa osissa sijaitseviin kolmeen tiedekeskukseen.

Hanke visualisoi julkisesti muun muassa jätekäsittelyä, eläinseurantaa ja lumen syvyyttä koskevaa tosiaikatiehoa. Hankkeessa luodaan esimerkiksi jätelajittelupelejä, jota tiedekeskusten kävijät voivat käyttää.

Hankeideat tulevat Tromssassa sijaitsevan Norut tutkimuslaitoksen aloitteesta toteutetusta valmisteluhankkeesta. Vuosina 2013 ja 2014 toteutettiin Interaktiivinen visualisointi -hanke, jossa tutkittiin tosiaikatiehdon visualisointimahdollisuutta. Hankekumppanit näkivät mahdollisena työn jatkamisen, ja rahoitusta haettiin Interreg Pohjoiselta. Karttalähtöisen visualisoinnin luomiseksi Agency9-yritys pyydettiin mukaan hankkeeseen, josta lopulta tuli LiveNord.

RAJA-ALUEELLA TOTEUTETTAVA yhteistyö on hyvin antoisaa ja mahdollistaa muun muassa alueitamme kehittävän ja vahvistavan hyödyllisen liikkuvuuden ja oppimisen. Esimerkkeinä ovat Rovaniemen Arctic centre, joka osaa työskennellä alueensa matkailuelinkeinon parissa ja Teknikens Hus, joka on kehittänyt alueellaan hyvää koulujen välistä yhteistyötä. Hankkeen sivuvaikutuksena ne ovat saaneet mahdollisuuden ideoiden vaihtoon ja työn kehittämiseen kyseisillä aloilla.

RENEPRO

Hanke testaa uutta biopohjaisten polttoaineiden käyttöideaa rauta- ja terästeollisuuden sulatusprosesseissa sekä sulatusprosessissa syntyvien kaasujen tuotantoa. Biomassan käyttö rauta- ja terästeollisuudessa mahdollistaa toimialan kannattavuuden parantamisen pidemmällä tähtäimellä. Hanke aikoo tutkia bioprosessien optimaalisia ominaisuuksia laboratorio- ja pilottimittakaavassa arvioidakseen myöhemmin bioprosessien vaikutusta sulattamoon, minkä jälkeen prosessikaasusta kehitetään menetelmiä arvokkaiden tuotteiden valmistamista varten. Koko työ lasketaan järjestelmäanalyysien ja ilmastotarkistusmallien avulla.

Hankeidea tulee alun perin Oulun yliopiston prosessimetallurgian tutkimusryhmältä, mutta ajatusta on myöhemmin jalostettu hankekumppaneiden keskuudessa. Yhteistyö on hankkeen avainsana. Heti hankkeen alussa kävi selväksi, että hanketavoitteiden saavuttaminen vaatii hyvää rajat ylittävää yhteistyötä, jossa hyödynnetään hankekumppaneiden ydinosaamista.

Hankeaikaisten teollisuuskäyntien tarkoituksena on ollut saada laajempi yleiskuva biomassan potentiaalisista käyttömahdollisuuksista metallurgiassa. Käynnit ovat olleet hyvä tapa saada tutkimuslaitokset ja teollisuuden edustajat keskustelemaan teollisuuden mahdollisuuksista vähentää hiilidioksidipäästöjään pohjoismaissa hyödyntämällä siinä alueellista raaka-ainetta.

HANKKEEN TYÖPAKETIT on määritelty siten, että jokaisen kumppanin panosta tarvitaan toivottujen tulosten saavuttamiseksi. Eri laskenta- ja kokeilevia menetelmiä yhdistämällä olemme saaneet hankkeessa hyviä tuloksia. Ilman laajaa yhteistyötä se ei olisi ollut mahdollista.

RENEPRO ON ollut suuri avaus yhteispohjoismaista biomassasovellusten käyttöä sulatusprosesseissa koskevalle tutkimukselle, ja metalliteollisuus on osoittanut olevansa kiinnostunut työskentelemään näiden kysymysten parissa.

Yrittäjyys

Visit Arctic Europe

Visit Arctic Europe luo rajat ylittävää yhteistyötä ja markkinointia Pohjois-Suomessa, -Ruotsissa ja -Norjassa toimivien 90 matkailuyrityksen parissa. Yhteinen markkinointi suuntautuu priorisoiduille markkinoille Euroopassa, Yhdysvalloissa ja Kiinassa.

Edellisellä ohjelmakaudella (2007–2014) toteutettiin useita pienehköjä paikallisia matkailuhankkeita. Niistä saadut kokemukset johtivat suuremman yhteisen matkailuhankkeen tarpeeseen. Visit Arctic Europe käynnistyi syksyllä 2014 sen jälkeen, kun Suomi oli toteuttanut mahdollisia Pohjois-Skandinavian yhteistyöhankkeita koskevan valmisteluhankkeen. Valmisteluhankkeen johtopäätöksenä oli, että matkailu-alalle luodaan tehokas vetovoima, jos Suomen, Ruotsin ja Norjan pohjoisosia markkinoidaan yhdessä.

Hankkeen tavoitteena on luoda yhteinen matkailualue, joka uudistaa, kehittää ja markkinoi aluetta ja lisää sitä kautta rauhallisempien vuodenaikojen myyntiä ja liikevaihtoa hyödyntämällä osallistuvien maiden kausivaihtelua.

Hankkeen tärkeänä osana on saada alueen pienet ja keskisuuret matkailuyritykset tekemään yhteistyötä ja kehittämään rajat ylittäviä matkailutuotteita alueen ainutlaatuisen edellytysten pohjalta. Sen tuloksena yritykset vaihtavat nyt työvoimaa keskenään kausihuippujen mukaan.

Hankkeen toisessa osassa laaditaan yhteistyösopimuksia matkanjärjestäjien kanssa, mikä edustaa uutta ja kokeilematonta yhteistyötapa.

TÄMÄNKALTAINEN

RAJAT ylittävä yhteistyö on elintärkeä pohjoisen alueen matkailuelinkeinolle, koska se mahdollistaa ympärivuotisen kestävänsä toiminnan. Hankeaikana on jo nyt nostettu asiakasvolyymeja valituilla markkinointialueilla ja luotu uusia suoralentoyhteyksiä seuramatkailulle. Alueen saavutettavuuden parantaminen on tärkeää ei pelkästään matkailulle, vaan myös alueen asukkaille ja yrityksille.

VISIT ARCTIC Europe on erinomainen hanke, joka antaa meille mahdollisuuden ajatella ja toteuttaa liiketoimintaa uudella tavalla. Hanke tuo mukanaan syvälle meneviä ja pysyviä muutoksia alueen elinkeinoelämälle.

Arctic Image

Elokuvamatkailu on kasvava globaali ilmiö, mutta toistaiseksi tutkimaton mahdollisuus alueellamme. Hankkeen tavoitteena on käyttää elokuvia ja elokuvatuotantoa alueellisena markkinointietuna. Hankkeen tärkeänä osana on sen johdosta parantaa alueen näkyvyyttä elokuvafestivaaleilla ympäri maailmaa. Eräs hankkeen matkoista suuntautui Intiaan, joka on eräs maailman suurimmista elokuvamaista tuottaen vuosittain yli 350 elokuvaa. Jotkut elokuvista on filmattu Bergenissä ja Oslossa. Norjan Intian suurlähetystö havaitsi heti viisumihakemusten määrän kasvun, koska matkailijat halusivat käydä elokuvien kuvauspaikoilla.

Alueen elokuvatoimialan vahvistaminen on ollut käynnissä pitkään, ja Suomessa, Norjassa ja Ruotsissa on toteutettu useita alueellisia ja EU-hankkeita. Vuonna 2008 toteutettiin ensimmäinen Interreg-hanke nimeltään FilmArc yhdessä Norrbottenin FilmPool Nordin, Film i Västerbottenin, Pohjois-Suomen POEM:in sekä Pohjois-Norjan FilmCampin kanssa. FilmArc I- ja II-hankkeet kestivät kuusi vuotta, minkä aikana painotettiin eniten paikallisiin yrityksiin. Hanke loi alueille rajat ylittäviä mutta myös kansainvälisiä verkostoitumismahdollisuuksia.

Nordic Business Support

Pk-yritykset käyttävät usein kapasiteettiaan argumenttina voittaakseen suurempia tarjouskilpailuja. Voisiko laajempi yhteistoiminta Pohjois-Skandinavian yritysten välillä ratkaista haasteet, ja millaisia markkinointimahdollisuuksia itä-länsi-perspektiivi tuo?

Nordic Business Support -hankkeen tarkoituksena on kasvattaa raja-alueiden yhteistoimintaa sekä kansainvälistä yhteistyötä koskevaa tietoutta, tarkentaa liiketoimintamahdollisuuksia sekä parantaa pohjoissuomalaisten, -ruotsalaisten ja -norjalaisten yritysten kilpailukykyä.

Business Oulu, Bedriftskompetanse Tromssassa sekä Norrbottenin Kauppamari Luulajassa ovat melkein kymmenen vuoden ajan tehneet yhteistyötä eri Interreg-hankkeissa. Aiemmat yritysläheisen tuen kehittämiseen tähdänneet hankkeet (Nordic Business Link ja nykyisen hankkeen valmistelutyö) osoittivat selkeästi, että yritykset tarvitsivat enemmän yksilöityä ja valmistelevaa työtä. Valmistelut olivat ehdottoman välttämättömiä rajat ylittävän liiketoiminnan onnistumiselle.

Nordic Business Support auttaa yrityksiä löytämään liikekumppaneita Norjasta, Ruotsista ja Suomesta yritysten tarpeisiin perustuvan sopeutetun prosessin avulla.

KUUDEN PAIKALLISIIN

yrityksiin täysipainoisesti panostettujen vuosien jälkeen tunsimme, että oli aika tehdä jotakin muuta – ratkaista uusia ongelmia, joihin kukaan ei aiemmin ollut puuttanut. Silloin syntyi Arctic Image -idea. Toivoimme teollisuuden kasvavan, ja ainoa tapa oli saada yritykset työskentelemään skandinaavisella, eurooppalaisella ja globaalilla arenalla. Alueellinen markkinointi ei hyödynnä täysin elokuvatuotantojen tuomaa näkyvyyttä. Olisiko matkailuun mahdollista vaikuttaa houkuttelemalla ”oikeanlaisia” elokuvatuotantoja alueillemme?

ERÄS HANKKEEN tärkeimmistä pitkäaikaisista vaikutuksista on pk-yritysten liiketoiminnallisen yhteistyön edelleenkehittely rajat ylittävissä perspektiivissä.

Kulttuuri ja ympäristö

Tornionlaakson kesäsiika

Uhanalaisen vaellussiian, eli kesäsiian vaellus on viime vuosikymmeninä myöhästynyt. Se huolestuttaa Tornionjoen rantakyläiä.

Ajatusta kehitettiin, ja vuonna 2011 perustettiin ProSiika-yhdistys. Perinteinen kalastus on Tornionlaaksossa elävää kulttuuria, joka on riippuvainen kalan hyvinvoinnista. Kesäsiian tila ja laajan yhteistyön mahdollisuus eri toimijoiden kanssa herätti myös tutkijoiden kiinnostuksen. Joulukuussa 2013 järjestetyn työpajan yhteydessä syntyi Kesäsiian palauttaminen -ajatus. Idea kehittyi rajat ylittäväksi yhteistyöaloitteeksi, joka koski sekä kulttuuriperinnettä että kesäsiian ympärillä tapahtuvaa tukimusta. Jo hankkeen varhaisessa suunnitteluvaiheessa kiteytyi suomalais-ruotsalainen tutkimusyhteistyö, jonka pohjalta kehitettiin erilaisia kesäsiikaan liittyviä aktiviteetteja.

Kalastusmenetelmät ja -välineet ovat säilyneet Tornionlaaksossa ainutlaatuisella tavalla. Hankkeessa tehdään haastatteluja, dokumentoidaan sekä kootaan kalastusperinteeseen liittyviä tietoja. Niistä hankkeessa valmistetaan mielenkiintoisia ja helppotajuisia tietopaketteja kuten esim. videoita ja esitteitä.

ME VÄYLÄN rannoilla asuvat emme halua kyläelämää käsittelevien kertomusten ja tietojen katoavan. Ne ovat osa meitä. Meille on tärkeää, että kiinnostus kalastusta ja kalastusperinteitä kohtaan säilyy tulevaisuudessakin, ja että siika silloinkin vaeltaa väylässämme. Pyrimme myös inspiroimaan ihmisiä ja erityisesti nuoria toimintaan, joka elävöittää ja antaa arvoa väylälle ja sen rantakylille. Siten tuotamme tietoa siian tulevaisuuden varmistamiseksi.

Giellagáldu

Giellagáldu on Suomen, Ruotsin ja Norjan saamelaiskäräjien yhteistyöhanke, joka rahoittaa yhteispohjoismaisen, Saamelaisen parlamentaarisen neuvoston alaisuudessa toimivaa ammatti- ja resurssikeskusta Sámi Giellagáldua (Saamelainen Kielikaltio).

Hankkeen tavoitteena on saamen kielten tulevaisuuden varmistaminen sekä saamen kielten käytön vahvistaminen ja edistäminen kaikilla kielenkäytön alueilla. Keskus jatkaa saamen kielen säilyttämiseen ja saamen kieliin liittyvän kulttuuriperinteen rikastuttamiseen, vahvistamiseen ja kehittämiseen tähtäävää työtä.

Hanke on osa vuonna 2007 Sáfé2-hankkeen aikana käynnistettyä rajat ylittävän kielyhteistyön uudelleenjärjestelyä. Jatkohankkeen ajatuksena on saamelaisen ammatti- ja resurssikeskuksen Sami Giellagáldun toiminnan vakinaistaminen.

Tärkeä virstanpylväs hankkeessa oli, kun uumajansaamen työryhmä hyväksyi kielen ortografian. Sillä päätettiin yli 20 vuotta kestänyt ortografian kehittämistyö.

HANKE SAI alkuunsa nykyisen rajat ylittävän saamelaiskieliä koskevan yhteistyön kehittämis- ja tehostamistarpeesta. Saamelaiskielten kieliraja ei noudata valtiollisia rajoja, minkä johdosta rajat ylittävistä kielyhteistyöstä on suurta tarvetta. Yhteistyö estää kielellisen jakautumisen sekä tukee saamelaiskielten säilyttämistä ja kehittämistä.

Yhteiset työmarkkinat

Biegganjunárat

Hankkeen tarkoituksena on tarjota Sápmille rajat ylittävää Ruotsin, Norjan ja Suomen poronhoitokouluissa nuorille poronhoitoa opiskeleville poronhoitajille opetusmoduuleja. Hankkeessa suunnitellaan ja järjestetään koulutuspaketteja ja -moduuleja poronhoitoalueen eri osissa. Koulutuspaketit ja -moduulit luodaan siten, että ne huomioivat kunkin poronhoitoalueen vahvuuden.

Hankeidea tulee alun perin monista eri kansainvälisistä, saamelaisten poronhoitoa ja alan koulutuksen kehittämistä koskevista hankkeista.

HANKKEEN KAUTTA nuoret poronhoitajat tutustuvat samalla toisiinsa ja saavat ajankohtaista korkealaatuista opetusta arktisen alueen poronhoidosta ja ratkaisuvaihtoehtoja poronhoidon nykyisille haasteille. Hanke tukee myös poronhoitokoulujen välistä yhteistyötä ja sen luonnollista jatkumista ja tehostumista hankkeen jälkeen.

NORPÅ

NorPå-hanke käynnistyi idealla, että lopputuloksena syntyisi pohjoismaisia täydennyskoulutuksia koskeva ehdotus, jonka tavoitteena on muodostaa siltä maitten erilaisten koulutusjärjestelmien ja ammattiosaamista koskevien vaatimusten välille.

Hanke on aiemmin toteutetun, Norjan kolmen pohjoisimman läänin rahoittaman esiselvityksen jatkumo. Esiselvitys osoitti, että maitten koulutusjärjestelmien välillä on eroja, jotka muodostavat esteen Pohjoiskalotin alueen väliselle työvoiman liikkuvuudelle. Övertorneåssa järjestetty seminaari vahvisti erot.

Hankkeessa tehtiin kartoitus, joka osoitti, että Pohjoiskalotin kolmen maan rakennus-, palvelu- sekä hoito- että hoiva-aloilla oli tarvetta työvoimasta. Kartoitus osoitti myös, etteivät yritykset aina tunne voimassa olevia määräyksiä, ja että työnhakijoilla on vaikeuksia löytää tietoja siitä, miten he saavat ammattipätevyytensä hyväksytyksi toisessa maassa.

Hankkeessa todettiin, että maat säätelevät ammatteja eri tavoin, mutta kartoitus ei löytänyt suurempia muodollisia esteitä ammattipätevyyden hyväksymiselle kolmessa Pohjoiskalotin maassa. Dokumentoinnin on kuitenkin pidettävä paikaansa, ja joskus hyväksynnän saaminen voi viedä aikaa.

Sivustolta www.interregnord.com saa lisätietoja ohjelman tuomista mahdollisuuksista.

ALKUPERÄINEN IDEA

romuttui, sillä koulutuksia tasoittavaa tarvetta ei ollutkaan, koska maitten ammattikoulutukset antoivat suurelta osin saman pätevyuden. Hanke havaitsi sen sijaan, että tarvetta oli joustavammasta ja yksinkertaisemmasta tavasta saada ammattipätevyys hyväksytyksi toisessa Pohjoiskalotin maassa. Se vaati helposti saatavissa olevia, koostettuja tietoja ammattipätevyyden hyväksymisen menettelytavoista ja vaatimuksista.

OSALLISTUJAT OVAT

kokeneet rajat ylittävän työn hyvin myönteisenä ja antoisana. Työ on antanut uusia yhteyksiä kaikissa kolmessa maassa. Kaikki osallistujat ovat saaneet uusia, toistensa koulutusjärjestelmiä ja ammattipätevyysien evaluointia koskevia tietoja. Arvokkain oivallus oli, että vaikka maat ovat järjestäneet koulutuksensa ja valvovat ammatteja eri tavoin, heillä on yhteinen näkemys ammattipätevyydestä. Hanke on myös johtanut osallistujien väliseen jatko yhteistyöhön.

Interreg
Pohjoinen
Euroopan aluekehitysrahasto

EUROOPAN UNIONI